

Образецът на резюме на цялостна  
предварителна оценка на въздействието  
влиза в сила от 01 януари 2021 г.

## РЕЗЮМЕ НА ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

|  |  |
|--|--|
| <b>Институция:</b><br>МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ                            | <b>Нормативен акт:</b><br>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ПАЗАРИТЕ НА<br>КРИПТОАКТИВИ   |
| <b>Период на извършване на оценката:</b><br>декември 2023 г. – юли 2024 г. | <input type="radio"/> Национално <input checked="" type="radio"/> Европейско<br><input type="radio"/> Национално и европейско<br><input type="radio"/> Международно<br><br><i>От какво ниво възниква необходимостта от предприемане на действието?</i> |
| <b>Лице за контакт:</b><br>Дирекция „Регулация на финансовите пазари“      | <b>Телефон и ел. поща:</b><br><a href="mailto:rfp@minfin.bg">rfp@minfin.bg</a>   |

### 1. Проблеми, цели и варианти на действие

#### 1.1. Проблем/проблеми за решаване:

Като част от усилията си да приоритизира дигиталните финанси и да насърчи финансовите иновации на територията на Съюза, в периода 2020 – 2022 г. Европейската комисия проучи регулаторната рамка за криптоактивите, като отбеляза необходимостта от международно сътрудничество и единен подход на ниво ЕС в регулацията на пазарите на криптоактиви и дейността на доставчиците на услуги за криптоактиви.

През април 2019 г. Европейски банков орган, Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване и Европейски орган за ценни книжа и пазари съвместно публикуват техническо становище с призив за възприемане на съгласуван подход към риска в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) във финансовия сектор и препоръчват да се засили оперативната устойчивост на цифровите технологии в сектора на финансовите услуги по пропорционален начин чрез секторно насочена инициатива на Съюза.

В резултат от очертаната от Комисията стратегия, Европейският парламент и Съветът приеха европейска регулаторна рамка за пазарите на криптоактиви и за дигиталната устойчивост във финансовия сектор, която включва:

- Регламент (ЕС) 2023/1114 на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 2023 година относно пазарите на криптоактиви и за изменение на регламенти (ЕС) №

- 1093/2010 и (ЕС) № 1095/2010 и на директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/1937 (ОВ, L 150/40 от 9 май 2023 г.) („Регламент (ЕС) 2023/1114“ или РПКА);
- Регламент (ЕС) 2023/1113 на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 2023 година относно информацията, придружаваща преводите на средства и прехвърлянията на определени криптоактиви, и за изменение на Директива (ЕС) 2015/849 (ОВ, L 150/1 от 9 юни 2023 г.) („Регламент (ЕС) 2023/1113“).
  - Регламент (ЕС) № 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ, L 333/1 от 27 декември 2022 г.) („Регламент (ЕС) № 2022/2554“);
  - Директива (ЕС) 2022/2556 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 година за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС, 2014/65/ЕС, (ЕС) 2015/2366 и (ЕС) 2016/2341 по отношение на оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор (ОВ, L 333/153 от 27 декември 2022 г.) („Директива (ЕС) 2022/2556“).

Настоящото резюме обобщава цялостна оценка на въздействието на законопроект за пазарите на криптоактиви (ЗПКА), който цели ефективното въвеждане на мерки за изпълнение на национално ниво на посочените актове от правото на ЕС.

### **Проблем 1 „Невъзможност за прилагане на РПКА на територията на Република България и за извършване на дейност от издателите на токени и доставчиците на услуги за криптоактиви в страната и в ЕС“**

Криптоактивите са една от основните области на приложение на технологията на децентрализирания регистър (ТДР)<sup>1</sup>. Те представляват цифрово представяне на стойност или на права и имат потенциала да генерират значителни ползи за пазарните участници, включително като платежно средство, способ за набиране или извършване на инвестиции и др. Криптоактиви, като bitcoin и ethereum, съществуват и се търгуват повече от десетилетие. По оценки на Комисията към 2020 г. в глобален мащаб съществуват над 5000 криптовалути. Незначителна част от тях попадат в обхвата на съществуващите законодателни актове на Съюза в областта на финансовите услуги (напр. криптоактивите, отговарящи на условията за депозити съгласно определението в Директива 2014/49/ЕС<sup>2</sup>; криптоактивите, отговарящи на условията за средства съгласно определението в Директива (ЕС) 2015/2366<sup>3</sup>; криптоактиви, отговарящи на условията за секюритизирани позиции съгласно определението в Регламент (ЕС) 2017/2402<sup>4</sup>. Повечето криптоактиви обаче остават извън обхвата на законодателството на ЕС в областта на финансовите услуги, а често са извън обхвата и на националното законодателство на съответните държави членки, в които криптоактивът се предлага. Това води до различно третиране на тези активи в териториалните предели на Съюза.

По оценка на Европейската комисия (ЕК) широкото използване на ТДР може да доведе до намаляване на разходите за участниците на финансовите пазари с около 540 милиона евро

<sup>1</sup> Самата ТДР също е регулирана на европейско ниво от скоро – с Регламент (ЕС) 2022/858, за който мерки по прилагането са въведени в българското законодателство със ЗИД на ЗПФИ (ДВ, бр. 65 от 2023 г.)

<sup>2</sup> Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно схемите за гарантиране на депозити (ОВ, L 173/149 от 12 юни 2014 г.)

<sup>3</sup> Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ, L 337/35 от 23 декември 2015 г.)

<sup>4</sup> Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 година за определяне на обща рамка за секюритизациите и за създаване на специфична рамка за опростени, прозрачни и стандартизирани секюритизации, и за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО и 2011/61/ЕС и регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 347/35 от 28 декември 2017 г.)

годишно само за пазара на парични средства в ЕС. Изчислено е, че ТДР може да намали инфраструктурните разходи на кредитните институции, дължащи се на трансгранични плащания, търговия с ценни книжа и спазване на регулаторните изисквания, с между 15 и 20 милиарда щатски долара годишно. Друго проучване приема, че широката употреба на ТДР може да премахне 50% от общите разходи на капиталовия пазар за бек и фронт офис от 100 милиарда щатски долара годишно<sup>5</sup>. Високата волатилност на криптоактивите, която може да привлече инвеститори, обаче може да доведе и до значителни загуби. По-специално, обещанието за висока доходност улеснява измамниците да привличат клиенти. Налице са и технологични рискове, свързани с държането или прехвърлянето на криптоактиви.

Въз основа на оценката и предложението за регламент, изготвени от ЕК, през май 2023 г. Европейският парламент (ЕП) и Съвета на ЕС приеха Регламент (ЕС) 2023/1114 за пазарите на криптоактиви (РПКА), който е ключова част от пакета за цифровизиране на финансовите услуги. С приемането на РПКА през май 2023 г. за първи път на европейско ниво се установяват единни правила за издателите на криптоактиви, които досега не са били регулирани от други актове на ЕС в областта на финансовите услуги, и за доставчиците на услуги, свързани с такива криптоактиви.

Правилата, въведени от РПКА, обхващат:

- изисквания за прозрачност и оповестяване при издаването, публичното предлагане и допускането на криптоактиви до платформа за търговия;
- лицензирането и надзора на доставчиците на услуги, свързани с криптоактиви, издателите на токени, обезпечени с активи, и издателите на токени за електронни пари;
- дейността, организацията и управлението на издателите и доставчиците на услуги за криптоактиви, включително минимални изисквания относно съдържанието и качеството на предоставяната информация в „бялата книга“ на даден криптоактив;
- защитата на държателите на криптоактиви и на клиентите на доставчиците на услуги (от загуби в резултат на измамни дейности и измамни практики, липса на стандарти за управление на оперативни рискове от страна на доставчиците на услуги, киберхакове и др.);
- мерки за предотвратяване на търговията с вътрешна информация, незаконното разкриване на вътрешна информация и манипулирането на пазара.

Съгласно РПКА криптоактивът е цифрово представяне на стойност или право, което може да бъде прехвърляно и съхранявано електронно посредством технология на децентрализирания регистър или друга подобна технология. В регламента криптоактивите се класифицират в три категории, в зависимост от това дали криптоактивите се стремят да стабилизират стойността си спрямо други активи, а именно:

- токени, обезпечени с активи,<sup>6</sup>
- токени за електронни пари<sup>7</sup> и
- криптоактиви, различни от токени, обезпечени с активи или от токени за електронни пари.<sup>8</sup>

С новия регламент се създават условия за издателите на криптоактиви и доставчиците на услуги за криптоактиви да се възползват в пълна степен от предимствата на вътрешния

<sup>5</sup> Съгласно [оценката на въздействието](#) към проекта на РПКА

<sup>6</sup> Криптоактиви, имащи за цел да стабилизират стойността си чрез обвързване с друга стойност или право, или комбинация от тях, включително една или няколко официални валути;

<sup>7</sup> Криптоактиви, стабилизиращи стойността си чрез обвързване само с една официална валута и близки като функционалност до електронните пари;

<sup>8</sup> В тази категория попада голямо разнообразие от криптоактиви, включително потребителски токени.

пазар посредством създаването на еднакви условия и изискване за дейността на дружествата в рамките на ЕС, съответно установяването на правна сигурност относно регулаторното третиране на криптоактивите. На ниво ЕС новият регламент допринася за свободния поток на стоки, услуги и капитали, подобряване на глобалната конкурентоспособност на Съюза, особено в нововъзникващите технологии и цифровите услуги, и намаляване на икономическите различия между държавите членки.

Регламентът относно пазарите на криптоактиви ще се прилага от 30 декември 2024 г., с изключение на дялове III и IV, които се прилагат от 30 юни 2024 г. и отделни членове, които се прилагат от 29 юни 2023 г. (вж. чл. 149, т. 4 от Регламента). Макар да е с пряко действие, ефективното прилагане на РПКА изисква приемането в срок до 30 декември 2024 г. на подходящи национални мерки, посредством които:

- да бъде идентифициран един или повече компетентни органи по смисъла на чл. 93 от Регламента;
- компетентният/ите орган/и да разполага/т с всички необходими правомощия, необходими за изпълнението на техните задължения
- компетентният/ите орган/и да има/т правомощия да ангажират административнонаказателна отговорност и да прилага/т други административни мерки за нарушения по Регламента и др.

Така например по отношение на дейността на издателите на токени за електронни пари, чието седалище се намира в Република България, компетентен по смисъла на чл. 3, пара. 1, т. 35, б. „б“ от РПКА, във връзка със съображение 103 от преамбюла, е органът, който отговаря за надзора съгласно Директива 2009/110/ЕО, а именно Българската народна банка. За останалите издатели на токени и доставчици на услуги за криптоактиви обаче **компетентен орган по осъществяването на предварителен и текущ надзор не е определен в Регламента** и следва да бъде определен в националното законодателство. Идентифицирането на един или повече компетентни органи по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1114 е свързано и с осъществяването на сътрудничество с другите компетентни органи по Регламент (ЕС) 2023/1114, както и с комуникацията с ЕБО и ЕОЦКП. В допълнение съгласно чл. 94 от РПКА държавите членки следва да предвидят в националното си законодателство конкретен **ред за упражняване на правомощията на компетентните органи**, включително за прилагане на административни мерки. Съгласно чл. 111 – 113 от РПКА държавите членки трябва да предвидят и ред за упражняване на правомощията на компетентните органи по налагане на административни наказания, както и ред за обжалване на актовете на тези органи.

В българското законодателство към датата на изготвяне на оценката на въздействието няма действаща регулация относно пазарите на криптоактиви, освен изискванията, свързани с мерките срещу изпирането на пари по ЗМИП и подзаконовите нормативни актове по прилагането му<sup>9</sup>, които в най-общ смисъл са свързани със:

- задължение за лицата, които по занятие предоставят услуги за обмяна между виртуални валути и признати валути без златно покритие, услуги за прехвърляне или обмяна на виртуални активи, услуги по съхраняване на виртуални активи и управление на такива, позволяващо осъществяването на контрол върху активите и услуги, свързани с публично предлагане на виртуални активи (чл. 4, т. 38 от ЗМИП)

<sup>9</sup> По-конкретно, [Правилник за прилагане на Закона за мерките срещу изпирането на пари](#) (обн. ДВ. бр.3 от 2019 г.) и [Наредба № Н-9 от 7 август 2020 г.](#) за условията и реда за вписване в регистъра на лицата, които по занятие предоставят услуги за обмяна между виртуални валути и признати валути без златно покритие, услуги за прехвърляне или обмяна на виртуални активи, услуги по съхраняване на виртуални активи и управление на такива, позволяващо осъществяването на контрол върху активите, и услуги, свързани с публично предлагане на виртуални активи, и на доставчиците на портфейли, които предлагат попечителски услуги (загл. доп. - ДВ, бр. 15 от 2024 г., в сила от 22.03.2024 г.), издадена от министъра на финансите (обн. ДВ, бр. 72 от 2020 г.)

и за доставчиците на портфейли, които предлагат попечителски услуги (чл. 4, т. 39 от ЗМИП) да извършват комплексни проверки на своите клиенти съгласно правилата на ЗМИП;

- задължение за лицата по чл. 4, т. 38 и 39 от ЗМИП да се регистрират във воден от Националната агенция за приходите (НАП) регистър по чл. 9а от ЗМИП;
- задължение за физическите лица, които са членове на ръководен орган или действителни собственици на лица по чл. 4, т. 38 и 39 от ЗМИП да отговарят на изискванията на чл. 9г от ЗМИП.

Доколкото тези нормативни актове са насочени основно към превенцията на изпирането на пари, в тях не се съдържат разпоредби относно лицензиране на издатели на криптоактиви и доставчици на услуги за криптоактиви, задължения към тези лица, несвързани с превенцията на ИП/ФТ, предотвратяване и забрана на пазарни злоупотреби, и др.

Като основна причина за възникването на проблем 1 е идентифицирана липсата на мерки на национално ниво по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1114, което по същество означава, че субектите по регламента – издатели на токени, доставчици на услуги за криптоактиви и държателите на криптоактиви – няма да могат да се ползват от новата уредба и нейните предимства и защита, включително няма да могат да извършват дейност на територията на целия ЕС. Проблемът не може да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство, тъй като регулацията относно криптоактивите липсва като цяло.

Горният проблем произтича от въвеждането на изцяло нова европейска уредба на пазарите на криптоактиви посредством регламент с пряко действие, от една страна, и задълженията на България като държава членка на ЕС съгласно чл. 291 във връзка с чл. 288 от Договора за функционирането на Европейския съюз, от друга страна.

### **Проблем 2 „Невъзможност за осъществяване на надзор по Регламент (ЕС) 2023/1113 върху дейността на българските доставчици на услуги за криптоактиви“**

Едновременно с РПКА през май 2023 г. ЕП и Съвета приеха и Регламент (ЕС) 2023/1113, който е част от усилията на ЕС в борбата срещу ИП/ФТ. Според доклад от 2020 г. на Chainalysis, водещ доставчик на анализи в сферата на технологията на блоковата верига, около 1 % от дейността с криптовалути в Северна и Западна Европа е незаконна дейност, вкл. произходът на средствата е от престъпни субекти<sup>10</sup>. Предвид по-ниската степен на регулацията на дейността на доставчиците на услуги за криптоактиви в сравнение с регулацията на доставчиците на платежни услуги и постоянно възникващите иновативни методи за прехвърляне на криптоактиви, очакванията са били този проблем да се задълбочи, което дава основание за законодателната инициатива на ЕК.

По същността си Регламент (ЕС) 2023/1113 е преработен текст на Регламент (ЕС) 2015/847 относно информацията, придружаваща преводите на средства, като разширява обхвата на действащия регламент, така че да обхване и прехвърлянето на криптоактиви. С новия Регламент също така се изменя Директивата относно борбата с изпирането на пари.

С приетия Регламент (ЕС) 2023/1113 се установяват еднакви и пряко приложими изисквания към информацията, която се събира и предоставя при трансгранични преводи на средства или прехвърляния на криптоактиви, когато поне един от доставчиците на платежни услуги или доставчиците на услуги за криптоактиви, участващ в превода на средства или в прехвърлянето на криптоактиви, е установен или има седалище в Съюза. С новия Регламент се осигурява проследяване на прехвърлянията на криптоактиви с цел идентифициране и

<sup>10</sup> Съгласно [оценката на въздействието](#) към проекта на РПКА

блокиране на евентуални подозрителни прехвърляния в съответствие със стандартите за нови технологии, издадени от FATF.

Регламент (ЕС) 2023/1113 ще се прилага от 30 декември 2024 г. Макар да е с пряко действие, ефективното прилагане на Регламент (ЕС) 2023/1113 изисква приемането на национални мерки, посредством които:

- да бъде идентифициран един или повече компетентни органи, които осъществяват ефективен мониторинг и вземат необходимите мерки за спазване на Регламента;
- компетентният/ите орган/и да разполага/т с всички необходими правомощия, необходими за осъществяването на надзор, включително да бъдат определени санкции за нарушения на Регламент (ЕС) 2023/1113, ред за прилагане на принудителни административни мерки и ред за налагане на административни наказания, и тяхното съдебно обжалване;
- да въведе други мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1113, вкл. ред за публикуване на информация за приложени принудителни административни мерки и наложени административни наказания, ред за докладване на нарушения на Регламента до надзорните органи, и др.

Така например по отношение на дейността на доставчиците на платежни услуги, чието седалище се намира в Република България, компетентен орган съгласно действащия Регламент (ЕС) 2015/847 относно информацията, придружаваща преводите на средства, е Българската народна банка, и промяна в нейната компетентност според новия Регламент (ЕС) 2023/1113 няма. За доставчиците на услуги за криптоактиви обаче **компетентен орган не е определен в Регламент (ЕС) 2023/1113**, съответно следва да бъде определен в националното законодателство.

Като основна причина за възникването на проблем 2 е идентифицирана липсата на мерки на национално ниво по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1113. Липсата на национални мерки по същество означава различно третиране и липса на надзор върху дейността на български доставчици на услуги за криптоактиви, които оперират на територията на Съюза. Проблемът не може да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство, тъй като регулацията относно прехвърлянията на криптоактиви липсва като цяло.

Горният проблем произтича от въвеждането на изцяло нова европейска уредба на пазарите на криптоактиви, вкл. на информацията, съпътстваща прехвърлянията на определени криптоактиви, посредством регламент с пряко действие, от една страна, и задълженията на България като държава членка на ЕС съгласно чл. 291 във връзка с чл. 288 от Договора за функционирането на Европейския съюз, от друга страна.

В допълнение, с новия Регламент (ЕС) 2023/1113 се изменя Директивата за мерките срещу изпирането на пари, която вече е транспонирана в националното законодателство, съответно трябва да бъдат изменени отделни разпоредби по транспонирането ѝ.

**Проблем 3 „Невъзможност за предприятията от финансовия сектор да приложат цялостни и единни изисквания към цифровата оперативна устойчивост.“**

До приемането на Регламент (ЕС) 2022/2554 европейската правна рамка, обхващаща риска, свързан с информационните и комуникационните технологии (ИКТ) и оперативната устойчивост във финансовия сектор, е фрагментирана и непоследователна. В някои сектори (платежни услуги и услуги на централните депозитари на ценни книжа) са предвидени специфични и подробни разпоредби за цифрова оперативна устойчивост. В други сектори обаче (кредитни институции, инвестиционни посредници, застрахователни и презастрахователни предприятия и институциите за професионално пенсионно осигуряване) правилата за риска, свързан с ИКТ, са оскъдни или ограничени само до общи разпоредби.

Рискът, свързан с ИКТ, се разглежда посредством изисквания за операционен риск за финансовите услуги, които често и традиционно са количествени, вместо да предоставят качествени изисквания, насочени към способности за защита, откриване, ограничаване, реакция и възстановяване от оперативни инциденти или спиране на предоставяне на услуги.

Към момента в България е налице нормативна регламентация на управлението на риска на финансовите институции. Както и в останалите държави членки, това управление на риска е било постигано посредством гарантирането, че финансовите институции разполагат с достатъчно капитал за покриване на операционните рискове. По подобие на останалите държави членки в ЕС, и в България са налице празноти или припокривания във важни области (например при докладването на инциденти с ИКТ и тестването на оперативната устойчивост на цифровите технологии); наблюдава се икономически неефективно прилагане на припокриващи се правила.

За да се преодолее недостатъчната законова уредба от гледна точка на правила за риска, свързан с ИКТ в областта на финансовите услуги, в т.ч. за да се осигурят мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554 и да се въведат измененията, предвидени с Директива (ЕС) 2022/2556, е необходимо в срок до 17.01.2025 г. националното законодателство, уреждащо дейността на финансовите субекти в обхвата на посочения регламент и директива, да се измени.

Въз основа на спецификите на материята, регулирана с посочените два европейски акта, типа финансови субекти, попадащи в обхвата им, случаите на въведен по-лек режим на управление на риска в областта на ИКТ за някои от тях и на изключените от приложното им поле субекти, и не на последно място при отчитане на действащото българско законодателство, ще се наложат изменения в Закона за кредитните институции, Закона за платежните услуги и платежните системи, Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на предприятия за колективно инвестиране, Кодекса за застраховането, Кодекса за социално осигуряване, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за Комисията за финансов надзор, Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници.

Измененията в действащото законодателство са свързани с предвиждането на мерки за прилагане и изпълнение на Регламент (ЕС) 2022/2554, в т.ч. в следните насоки:

- определяне на компетентен орган спрямо отделните финансови субекти, съгласно изискванията на чл. 46 от Регламент (ЕС) 2022/2554;

- въвеждане на правомощия на компетентните органи за надзор и санкциониране на финансовите субекти, както и определяне на принудителни административни мерки и административни наказания за всички финансови субекти и трети страни, които попадат в обхвата на регламента, с цел осигуряване спазването на изискванията на чл. 50-54 от Регламент (ЕС) 2022/2554;

- определяне на компетентен орган, чийто член ще бъде представителят на високо равнище в Надзорния форум по чл. 32, параграф 4, б. "б" от Регламент (ЕС) 2022/2554 (задължение по чл. 32, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2022/2554), както и компетентен орган, чийто представител ще участва като наблюдател в състава на Надзорния форум по чл. 32, параграф 4, б. "г" от същия регламент и въвеждане на разпоредби за сътрудничество с органите по Директива за МИС 2 (Директива (ЕС) 2022/2555).

В допълнение на въвежданите мерки, в Регламент (ЕС) 2022/2554 на държавите членки са предоставени и няколко опции, които са разгледани в т. 1.3.3, с оглед нетипичния правен



подход за уреждане на опции за държавите-членки в регламентите, които са актове с пряко действие.

## 1.2. Цели:

**Цел 1 „Въвеждане на подходящи мерки, които да гарантират пълно съответствие на действащата нормативна уредба на национално ниво с РПКА“**

С приемането на мерки по прилагането на РПКА Република България ще създаде условия за ефективно прилагане на регламента в страната, изпълнявайки ангажиментите си като държава членка на ЕС. Така ще се осигури и изпълнението на целите на самия регламент по създаване на правна сигурност на ниво ЕС, подкрепа на иновациите, осигуряване на висок стандарт на защита на потребителите и инвеститорите в пазара на криптоактиви, и др.

Конкретните цели включват:

- Определяне на национални компетентни органи по РПКА;
- Създаване на национален ред за осъществяване на правомощията на компетентните органи;
- Определяне на национален ред за прилагане на административни мерки и наказания

Чрез определянето на национални компетентни органи ще може ефективно да се прилагат разпоредбите на РПКА. По този начин ще се осигури надеждна защита на интересите на потребителите на криптоактиви, обезпечаването на условия за развитие на прозрачен и ефективен пазар на криптоактиви, както и ще се гарантира сигурността и надеждността на предлаганите финансови услуги с криптоактиви. Това ще допринесе за развиването на по-надежден и сигурен вторичен пазар на криптоактивите, които не могат да се приемат за финансови инструменти. България ще изпълни задължението си съгласно РПКА да въведе в националното си законодателство подходящи мерки, които да гарантират изпълнението на правомощията на компетентните органи по регламента, включително по осъществяване на свързаната с това комуникация с ЕБО и ЕОЦКП. В по-широк смисъл България ще изпълни и задължението си по Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) да осигури, че РПКА ще започне да се прилага пряко в предвидените срокове.

**Цел 2 „Въвеждане на подходящи мерки, които да гарантират пълно съответствие и изпълнението на задълженията по Регламента относно информацията, придружаваща преводите на средства и прехвърлянията на определени криптоактиви“**

С приемането на изрична правна уредба България ще изпълни задължението си съгласно Регламента относно информацията, придружаваща преводите на средства и прехвърлянията на определени криптоактиви, да въведе в националното си законодателство подходящи мерки, които да гарантират изпълнението на задълженията по регламента.

Конкретните цели включват:

- Определяне на национални компетентни органи по Регламент (ЕС) 2023/1113;
- Създаване на национален ред за осъществяване на правомощията на компетентните органи;
- Определяне на национален ред за прилагане на административни мерки и наказания.

В националното законодателство следва да се въведат мерки, необходими за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1113, чрез създаването на условия за текущ надзор на дейността на доставчиците на платежни услуги и на услуги за криптоактиви, както и свързаната с това комуникация с ЕБО и ЕОЦКП. В по-широк смисъл България ще изпълни и задължението си



по ДФЕС да осигури, че Регламент (ЕС) 2023/1113 ще започне да се прилага пряко в предвидения срок.

**Цел 3 „Усъвършенстване на уредбата на управлението на риска, свързан с ИКТ в областта на финансовите услуги, и тестването на ИКТ системите от страна на финансовите субекти, в т.ч. подобряване на надзора върху рисковете, произтичащи от зависимостта на финансовите субекти от трети лица, доставчици на ИКТ услуги“**

Във връзка с Проблем 3 **„Невъзможност за предприятията от финансовия сектор да приложат цялостни и единни изисквания към цифровата оперативна устойчивост.“**

**Обща цел:** Усъвършенстване на уредбата на управлението на риска, свързан с ИКТ в областта на финансовите услуги, и тестването на ИКТ системите от страна на финансовите субекти, в т.ч. подобряване на надзора върху рисковете, произтичащи от зависимостта на финансовите субекти от трети лица, доставчици на ИКТ услуги.

С приемането на новата правна уредба България ще изпълни задължението си да обезпечи правната интеграция на българската финансова система с европейската, в т.ч. посредством въвеждането на подобрените европейски изисквания във връзка с управлението на риска, свързан с ИКТ в областта на финансовите услуги.

**Конкретната цел** е да се запълнят констатираните празноти и отстранят несъответствията в действащото българско законодателство чрез въвеждането на правила за капацитета за управление на риска в областта на ИКТ, докладването на инциденти, тестването на оперативната устойчивост и наблюдението на риска в областта на ИКТ, поразен от трети лица.

С приемането на предложените промени в националното законодателство ще бъдат въведени мерки за прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554 и на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2556. Тези изменения и допълнения в националната нормативна уредба са необходими и пряко свързани с реализиране на целите на Регламент (ЕС) 2022/2554 да се укрепи оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор на ЕС, като се рационализира и надгради действащото финансово законодателство на ЕС и се въведат нови изисквания в областите, в които съществуват пропуски.

### **1.3. Варианти за действие:**

**1.3.1. По проблем 1 „Невъзможност за прилагане на РПКА на територията на Република България и за извършване на дейност от издателите на токени и доставчиците на услуги за криптоактиви в страната и в ЕС“**

**Вариант 1 „Без действие“:**

При този вариант няма да бъдат предприети действия за осигуряване на необходимите условия за привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на европейската правна рамка, като не бъдат регламентирани условия за прилагането на РПКА.

Без подходящи национални мерки разпоредбите на регламента по същество не могат да породят ефект. Без идентифицирани на национално ниво компетентни органи, лицата, които искат да издават криптоактиви или да предоставят услуги за криптоактиви, на практика не могат да се лицензират, съответно ще бъдат препятствани да предлагат криптоактиви или криптоуслуги извън България, доколкото националното законодателство няма да съответства на европейската регулаторна рамка. Няма да бъдат създадени необходимите

условия за съществуването, развиването и конкурентоспособността на българските пазари на криптоактиви.

При този вариант България няма да изпълни задължението си по Регламента, което може да доведе до санкции спрямо държавата за неизпълнение на ангажиментите ѝ по ДФЕС като държава членка, а именно да осигури, че РПКА ще се прилага пряко на нейната територия в предвидените срокове.

## **Вариант 2 „Приемане на нов Закон за пазарите на криптоактиви, изменящ и допълващ съответно ЗПУПС и ЗКИ“:**

Съгласно чл. 10, ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА) обществени отношения, които спадат към област, за която няма издаден нормативен акт, се уреждат с отделен акт. Доколкото към момента в България не съществува национална законодателна рамка, свързана с функционирането на пазарите на криптоактиви, които не са финансови инструменти, както и предвид значителния обем на регулацията, въведена на ниво ЕС от РПКА, налице са предпоставки за приемане на изцяло нов Закон за пазарите на криптоактиви (ЗПКА). Предвижда се в него да са включени мерки по прилагането на РПКА, вкл.:

- **Определяне на национални компетентни органи**, които да осигурят прилагането и спазването на изискванията на РПКА, да осигурят условия за осъществяването на сътрудничество с другите компетентни органи от държавите членки, както и комуникацията с европейските надзорни органи и ЕЦБ. С новия закон се предлага **Комисията за финансов надзор (КФН)** да бъде национален компетентен орган, за целите на регулирането и надзора на:

- 1) дейността на доставчиците на услуги за криптоактиви;
- 2) на издателите на криптоактиви, различни от токени, обезпечени с активи, или от токени за електронни пари, и
- 3) на издателите на токени, обезпечени с активи.

Чрез избора на КФН:

- ще се създаде единен надзор на всички дейности в допустимите от РПКА граници;
- няма да възникнат извънредни и допълнителни разходи, до каквито би довело например създаването на отделен специализиран държавен орган;

**Европейската централна банка и Българската народна банка** – като органи за банков надзор, в съответствие с разпределението на правомощията между тях, произтичащи от Регламент (ЕС) № 1024/2013, са компетентни органи по отношение на:

- 1) разширяване на обхвата на лиценза на кредитна институция с дейности по издаване на токени, обезпечени с активи, съгласно определението на чл. 3, пар. 1, т. 6 от РПКА, на електронни пари, включително на токени за електронни пари, съгласно определението на чл. 3, пар. 1, т. 7 от РПКА и/или услуги за криптоактиви, съгласно определението в чл. 3, пар.1, т. 16 от РПКА по искане на кредитната институция;
- 2) отнемане на разрешение на банка за извършване на дейност по издаване на токени, обезпечени с активи, на електронни пари, включително на токени за електронни пари и/или на дейност за предоставяне на услуги за криптоактиви, по своя инициатива или по предложение на КФН;
- 3) издаване на одобрения за придобиване на квалифицирани дялови участия, както и на одобрения за заемане на длъжност в ръководните органи в кредитна институция, която е издател на токени, обезпечени с активи, на

електронни пари, включително на токени за електронни пари или е доставчик на услуги за криптоактиви, при прилагане на чл. 33, 34, 68 и 69 от РПКА.

**БНБ** остава компетентен орган по отношение на издателите на токени за електронни пари – кредитни институции и дружества за електронни пари (това е изрично установено от европейския законодател в РПКА и не подлежи на преценка от държавите членки).

- **Създаване на национален ред за упражняване на правомощията по РПКА**, включително правомощията и реда за прилагане на административни мерки и налагане на административни наказания.

Определянето на КФН за национален компетентен орган налага да се извършат изменения и допълнения също така в ЗКФН, в ЗППЦК, ЗПФИ и други нормативни актове, по които Комисията за финансов надзор има предоставена компетентност, включително да се уреди създаването на регистри на издателите на токени и доставчиците на услуги за криптоактиви, съответно събирането на такси за надзор. Макар част от административните мерки и санкции да са описани в Регламента (чл. 94, чл. 111 и др.), държавите членки следва да определят конкретните правомощия на своите компетентни органи и реда за упражняването им в съответствие с действащото национално право; в конкретния случай е необходимо изрично посочване кои са относимите нормативни актове (АПК, ЗАНН) при прилагане на административна мярка, налагане на административно наказание, обжалване на акт на КФН и т.н.

Във връзка с предоставяне на отделни компетенции по РПКА на БНБ е необходимо да бъдат изменени:

- ЗКИ – във връзка с правомощията на ЕЦБ, в сътрудничество с БНБ в съответствие с разпределението на правомощията между тях съгласно Регламент (ЕС) № 1024/2013, по издаването на разрешение или отказ за включване в лиценза на кредитна институция на издаване на токени, обезпечени с активи, електронни пари, включително на токени за електронни пари и услуги за криптоактиви, и отнемане на разрешението;
- Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) – във връзка с определянето на БНБ като компетентен орган по смисъла на чл. 3, параграф 1, точка 35, буква „б“ от РПКА за изпълнението на задълженията, предвидени в дял IV от РПКА по отношение на дейността на издателите на токени за електронни пари, чието седалище се намира в Република България; правомощията на БНБ във връзка с упражняването на задълженията ѝ като компетентен орган по отношение на дейността на издателите на токени за електронни пари, включително възможността да прилага мерките по чл. 111, параграф 2, букви „а“ и „б“ от РПКА; санкционните правомощия на БНБ във връзка с извършване на нарушенията, посочени в чл. 111, параграф 1, буква „в“ от РПКА.

При този вариант не се идентифицират съществени рискове пред ефективното функциониране на РПКА, нито рискове за потребителите на криптоактиви, за сигурността и надеждността на пазара на криптоактиви и за финансовата стабилност на страната.

Предвиждането на правомощия за КФН и за БНБ изисква тясно сътрудничество между двете институции и обмяна на информация, което не е прецедент, тъй като подобно тясно сътрудничество вече е изградено в други сфери на финансовия сектор (напр. по отношение на инвестиционните посредници, които са и кредитни институции).

За КФН ще възникне необходимост от увеличаване на експертния състав, за да може да се осъществява ефективен надзор върху новите категории поднадзорни лица. Лицата, регистрирани по сегашния ред на ЗМИП във водения от НАП регистър по чл. 9а от ЗМИП,

ще следва да подадат заявление за лицензиране по новия режим, въведен с РПКА; те могат да продължат да осъществяват дейност без лиценз на територията на Република България само до 31 декември 2025 г. или до получаването на лиценз (което обстоятелство настъпи по-рано).

### **Вариант 3 „Въвеждане на мерки по прилагането на РПКА в различни секторни закони“:**

Възможен подход за решаване на проблема с липсата на национална законодателна рамка, свързана с изграждането, регулирането и функционирането на пазари на криптоактивите, е въвеждането на отделни мерки в различни нормативни актове от секторното законодателство.

Както е посочено по-горе, към момента уредба на криптоактивите в националното право има единствено в ЗМИП, който предвид специфичния му предмет не може да бъде „разширяван“ с текстове относно компетентни органи, правомощия за осъществяване на надзор по РПКА и ред за прилагане на административни мерки и наказания по РПКА. Отделни правомощия на КФН или БНБ, както и редът на упражняването им, могат да бъдат посочени в съответните устройствени закони (ЗКФН, ЗБНБ) или съответните секторни закони (напр. по отношение на лиценза на кредитни институции – ЗКИ, по отношение на издателите на токени за електронни пари – ЗПУПС, и т.н.). Известни прилики между финансовите инструменти и криптоактивите евентуално могат да обосновават включване в ЗПФИ на глава относно лицензирането на издатели на криптоактиви и доставчици на услуги за криптоактиви.

Един от секторните закони, който ще е необходимо да бъде изменен, е ЗКФН, в който трябва да се предвиди създаването на регистри на издателите на токени и доставчиците на услуги за криптоактиви, водени от КФН, съответно събирането на такси за надзор. За КФН ще възникне необходимост от увеличаване на експертния състав, за да може да се осъществява ефективен надзор върху новите категории поднадзорни лица. Лицата, вписани във водения от НАП регистър по чл. 9а от ЗМИП, ще следва да подадат заявление за лицензиране по новия режим, въведен с РПКА.

Подобен подход е свързан със значителни предизвикателства и рискове, тъй като би довел до фрагментиране на правната уредба и затруднения при прилагането ѝ – както от страна на надзорните органи, така и от страна на задължените лица и на потребителите.

Различните регулаторни стандарти в различните закони създават риск от регулаторен арбитраж, при който предприятията да използват разликите в правната уредба, за да минимизират регулаторните си задължения. Това може да подкопае ключови цели на регулацията, като защита на потребителите и финансова стабилност на пазара. Различните закони нерядко имат различни изисквания и стандарти, което може да причини объркване сред заинтересованите страни за това кои правила да следват, съответно какви са техните права и задължения.

В макроикономически план един фрагментиран регулаторен подход може да задуши иновациите чрез създаване на сложна и несигурна правна среда и регулаторни пречки, вкл. непропорционална административна тежест; това от своя страна може да доведе до неефективност на пазарите на криптоактиви в България и понижаване на тяхната конкурентоспособност спрямо европейските пазари. За надзорните органи фрагментираната регулаторна рамка също ще създаде трудности при прилагането на европейското право.

### **1.3.2. По проблем 2: „Невъзможност за осъществяване на надзор по Регламент (ЕС) 2023/1113 върху дейността на българските доставчици на услуги за криптоактиви“**

### **Вариант 1 „Без действие“:**

При този вариант няма да бъдат предприети действия за осигуряване на необходимите условия за привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на европейската правна рамка, като не бъдат регламентирани условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1113.

Без подходящи национални мерки разпоредбите на регламента по същество не могат да породят ефект. Без идентифицирани на национално ниво компетентни органи, които да осъществяват надзор относно прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1113, няма да бъдат създадени необходимите условия за прозрачно функциониране на пазара на криптоактиви в България.

Допълнителен риск представлява факта, че към момента на изготвяне на настоящата оценка България е под засилено наблюдение относно съответствието и прилагането на международните стандарти в областта на мерките срещу ИП/ФТ, част от които е Регламент (ЕС) 2023/1113.

При този вариант България няма да изпълни задължението си по Регламента, което може да доведе до санкции спрямо държавата за неизпълнение на ангажиментите ѝ по ДФЕС като държава членка, а именно да осигури, че Регламент (ЕС) 2023/1113 ще се прилага пряко на нейната територия в предвидените срокове.

### **Вариант 2 „Приемане на нов Закон за пазарите на криптоактиви, изменящ и допълващ съответно ЗМИП и ЗПУПС“:**

Към момента в България не съществува национална законодателна рамка, свързана с извършването и надзора върху прехвърлянията на определени криптоактиви. В този смисъл не е налице съществуваща нормативна база, която да бъде изменена или надградена. Осигуряването на правната рамка, необходима за ефективното функциониране на пазара на криптоактиви в Република България, включва предвиждане в националното законодателство на мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1113, в т.ч. определяне на национален компетентен орган и обема и реда на упражняваната на неговите правомощия, вкл. по прилагане на административни мерки и санкции. Необходимостта от изпълнение на ангажимента на Република България като държава членка, изисква също така изменения във връзка с промените в Директива 2015/849, транспонирана в националното законодателство основно в ЗМИП.

ЗПКА следва да предвиди освен разширяване на компетентностите на КФН и БНБ във връзка с прилагането на РПКА, създаването на регистър на доставчиците на услуги за криптоактиви, воден от КФН (чрез изменения и допълнения в ЗКФН), съответно събирането на такса за надзор. За КФН ще възникне необходимост от увеличаване на експертния състав, за да може да се осъществява ефективен надзор по Регламент (ЕС) 2023/1113. Доставчиците на услуги за криптоактиви ще трябва да предприемат действия по привеждане на информационните си системи и платформи в съответствие с изискванията на регламента.

Представеният вариант не съдържа съществени рискове за ефективното прилагане на регламента, нито за сигурността и надеждността на пазарите на криптоактиви и за финансовата стабилност на страната.

### **1.3.3. По проблем 3: „Невъзможност за предприятията от финансовия сектор да приложат цялостни и единни изисквания към цифровата оперативна устойчивост.“:**

#### **Вариант 1 „Без действие“**

При този вариант няма да бъдат предприети никакви действия за осигуряване на необходимите условия за привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на европейската правна рамка, респективно няма да бъдат регламентирани условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554, както и действия за въвеждане на изискванията на директива (ЕС) 2022/2556. Правилата за оперативната устойчивост ще останат общи и с ограничено приложение. При този вариант Европейската комисия ще стартира процедура за нарушение срещу Република България.

**Вариант 2 „Приемане на промени в съответните секторни закони с оглед осигуряване на необходимите условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554 и въвеждането на изискванията на директива (ЕС) 2022/2556“:**

При този вариант се предвижда в националното законодателство да се въведат мерки по прилагането на уредба за цифровата оперативна устойчивост за всички финансови субекти посредством изменения в секторните закони, уреждащи дейността им. По този начин ще се осигурят условия за управление и противодействие на рисковете във връзка с ИКТ. На органите за финансов надзор (БНБ и КФН) ще се даде достъп до информация за инцидентите с ИКТ. Посредством правомощията им по регламента, ще се гарантира, че финансовите субекти оценяват ефективността на своите мерки за предпазване и устойчивост и откриват слабостите на ИКТ. При този вариант ще се създаде възможност за пряк надзор върху дейностите на доставчиците на услуги за ИКТ, които са трети лица, когато предоставят услугите си на финансови субекти и ще се насърчи обменът на данни за заплахите във финансовия сектор.

***Мерки по прилагането на чл. 32, 46, 50 и 51 от Регламент (ЕС) 2022/2554:***

С оглед преодоляване на непълното съответствие на действащата нормативна уредба относно правила за риска, свързан с ИКТ, със съответните европейски правни норми се предлага приемането на мерки по прилагането на посочените разпоредби от регламента. При тях не се разглеждат варианти на действие, с оглед задължението за осигуряване на условия за прилагането на регламента, както е посочено при дефинирането на проблем 3.

**Във връзка със задължението по чл. 32, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2022/2554** определяне на компетентен орган, чийто член ще бъде представителят на високо равнище в Надзорния форум по чл. 32, параграф 4, буква „б“ от същия регламент се предлага БНБ да е този компетентен орган. Този подход е възприет въз основа на количествените данни за активите на поднадзорните на БНБ и КФН лица, имащи отношение към критериите за определяне на третите страни критични доставчици на услуги в областта на ИКТ. Съгласно данните, посочени по-долу в таблицата, БНБ е компетентният орган, под чийто надзор попадат финансови субекти с най-голям обем активи, както и финансови субекти, определени като други системно значими институции. В тази връзка се предлага да бъдат направени съответните допълнения на Закона за кредитните институции и Закона за Комисията за финансов надзор във връзка с участието в състава на Надзорния форум на представител на БНБ на високо равнище, съгласно изискването на чл. 32, параграф 4, буква „б“ от Регламент (ЕС) 2022/2554 и представител на КФН (като наблюдател), съгласно изискването на чл. 32, параграф 4, буква „г“ от Регламент (ЕС) 2022/2554.

В същото време, се предлага да бъде допълнен проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за киберсигурност (ЗИД на ЗКС), с който се въвеждат изискванията на Директива 2022/2555 с разпоредби за сътрудничество за отразяване на изискването на чл. 47, параграф 3 и 4 от Регламент (ЕС) 2022/2554, както и за участието в състава на надзорния форум, по смисъла на чл. 32, параграф 4, буква „д“ от Регламент (ЕС) 2022/2554 на съответните национални органи по чл. 16 от ЗКС. Също така, за целите на Регламент (ЕС) 2022/2554 следва да се предвиди, че националните органи по чл. 16 от ЗКС установяват сътрудничество

с компетентните органи по чл. 46 от Регламент (ЕС) 2022/2554 (БНБ и КФН), чрез което се създава механизъм за координация, включително за координиране на надзорните дейности, установяват механизъм за обмен на информация с тези органи, както и предоставят относимо техническо становище и съдействие на компетентните органи по Регламент (ЕС) 2022/2554.

Измененията на ЗКС не са предмет на разглеждане в настоящата оценка на въздействието, както и на ЗПКА като необходимите изменения са предложени чрез самостоятелен ЗИД на ЗКС, с оглед въвеждането на изменения в същия, произтичащи от Директива (ЕС) 2022/2555 относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза (Директива МИС 2).

| Компетентен орган | Брой финансови субекти към 31.12.2022 г. <sup>11</sup> | Активи на финансовите субекти към 31.12.2022 г. <sup>12</sup> (в хил. лева) |
|-------------------|--|---|
| БНБ               | 39 <sup>13</sup>                                       | 156 692 000   |
| КФН               | 111 <sup>14</sup>                                      | 22 033 799  |
| Компетентен орган | Други системно значими институции (бр.)                |   |
| БНБ               | 6  |   |
| КФН               | 0  |   |

**Във връзка със задължението по чл. 46** от Регламент (ЕС) 2022/2554 относно определяне на компетентен орган по отношение на финансовите субекти, съгласно алинея първа от посочената разпоредба, националните органи са дефинирани чрез препращане към съответните секторни актове в областта на финансовите услуги, поради което се предлагат само минимални изменения. Националните компетентни органи са Българската народна банка – по отношение на лицата, посочени в чл. 46, букви „а“ и „б“ от Регламент (ЕС) 2022/2554, както и в буква „о“ от същия по отношение на администраторите на критични бенчмаркове за лихвени проценти със седалище в Република България, и Комисията за финансов надзор – по отношение на лицата, посочени в чл. 46, букви „в-ж“, „и-м“<sup>15</sup>, „о“ и „п“ от Регламент (ЕС) 2022/2554.

**Във връзка с административно-наказателните разпоредби по чл. 50 и 51** от Регламент (ЕС) 2022/2554 са предложени съответните изменения в секторните закони, предвиждащи мерки по прилагането им, както и в основната част на законопроекта относно доставчиците на услуги за криптоактиви.

Съгласно **чл. 19, параграф 1, ал. 6** от Регламент (ЕС) 2022/2554, извън докладването на съществени инциденти с ИКТ по чл. 19, параграф 1, ал. 1 от финансовия субект на съответния компетентен орган, **държавите членки могат** допълнително да определят, че някои или всички финансови субекти предоставят също първоначалното уведомление и всички доклади

<sup>11</sup> По данни на БНБ и КФН.

<sup>12</sup> По данни на БНБ и КФН.

<sup>13</sup> 18 кредитни институции, лицензирани в Република България, 7 клонове на кредитни институции, лицензирани в друга държава членка или трета държава, 5 платежни институции, 9 дружества за електронни пари.

<sup>14</sup> 38 инвестиционни посредници (небанкови), 30 управляващи дружества, 1 лице, управляващо алтернативни инвестиционни фондове, 34 застрахователни дружества, 2 застрахователни посредници, 1 пенсионно осигурително дружество, управляващо доброволен пенсионен фонд по професионална схема, 3 места на търговия, 1 доставчик на услуги за докладване на данни, 1 доставчик на услуги за колективно финансиране, 1 централен депозитар на ценни книжа.

<sup>15</sup> Комисията за финансов надзор е компетентен орган само за доставчиците на услуги за докладване на данни, като одобрен механизъм за публикуване или одобрен механизъм за докладване по чл. 1, т. 3 от ЗПФИ.



по чл. 19, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2022/2554 по образците, посочени в чл. 20 на Регламент (ЕС) 2022/2554, на компетентните органи или на екипите за реагиране при инциденти с компютърната сигурност (ЕРИКС), определени или установени в съответствие с Директива (ЕС) 2022/2555 във връзка със съществени инциденти. В законопроекта се предлага да не се въвежда опцията, като по този начин финансовите субекти ще изпращат информацията за съществени инциденти с ИКТ само на съответния компетентен орган във финансовия сектор – КФН или БНБ. Така ще се избегне въвеждането на допълнителна административна тежест за задължените финансови субекти, отчитайки правомощието на компетентният орган по чл. 19, параграф 6 от регламента да предостави информацията на другите органи по чл. 19, параграф 6 от същия, а именно до органите по Закона за киберсигурност. Използването на този вариант ще доведе до постигане на целта на европейския акт.

На следващо място, съгласно **чл. 19, параграф 2, ал. 3 от Регламент (ЕС) 2022/2554 държавите членки могат** да определят, че финансовите субекти, които уведомяват на доброволен принцип съответния компетентен орган за значителни киберзаплахи, когато преценят, че заплахата е от значение за финансовата система, могат също така да предават това уведомление на ЕРИКС, определени или установени в съответствие с Директива (ЕС) 2022/2555. В законопроекта се предлага финансовите субекти да уведомяват доброволно за значителни киберзаплахи само съответния компетентен орган във финансовия сектор – КФН или БНБ. Предложението цели избягване на въвеждането на допълнителна административна тежест за задължените финансови субекти, като се има предвид, че компетентният орган има възможност на основание чл. 19, параграф 2, алинея 1, изречение второ от Регламент (ЕС) 2022/2554 да предостави информацията на другите органи по чл. 19, параграф 6, част от които са органите по Закона за киберсигурност и по този начин целта на европейския акт ще бъде постигната.

Съгласно **чл. 26, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2022/2554** се дава възможност на държавите членки **да определят единен публичен орган** във финансовия сектор, който да отговаря на национално равнище за свързаните с тестването за проникване въпроси във финансовия сектор, **като му възлагат всички** правомощия и задачи за тази цел. В законопроекта се предлага КФН и БНБ да бъдат определени за компетентни органи по чл. 26 и 27 от регламента относно тестването за проникване по отношение на поднадзорните им лица. В подкрепа на посочения вариант е и подходът, възприет от други държави членки. В тази връзка, след направено неформално проучване беше установено, че държавите-членки, които имат повече от един компетентен орган във финансовия сектор (например Белгия, Хърватия, Чехия) и не прилагат рамката TIBER-EU, няма да се възползват от опцията в Регламента и в този случай всеки компетентен орган ще е компетентен орган във връзка с чл. 26 и 27 от Регламента. А в държавите-членки, които са възприели рамката TIBER-EU, за единен публичен орган във финансовия сектор по чл. 26, параграф 9 най-вероятно ще бъде определен органът, който координира дейността по тази рамка. България е държава, която не прилага рамката TIBER-EU и в тази връзка няма основание за определяне на един орган във финансовия сектор, който да отговаря за свързаните с тестването за проникване въпроси. Същевременно, определянето на единен публичен орган във финансовия сектор, на когото е възложено правомощие за тестването за проникване по отношение на поднадзорните лица на БНБ и КФН, би довело до сериозни еднократни и текущи разходи за обезпечаване на тази функция, както и до допълнителна административна тежест от гледна точка на съществуващите вече органи и техните правомощия във финансовия сектор.

## 2. Препоръчителен вариант

## **2.1. По проблем 1: „Невъзможност за прилагане на РПКА на територията на Република България и за извършване на дейност от издателите на токени и доставчиците на услуги за криптоактиви в страната и в ЕС“**

**Вариант 2 „Приемане на нов Закон за пазарите на криптоактиви, изменящ и допълващ съответно ЗПУПС и ЗКИ“**

### **Описание:**

Криптоактивите и подлежащата им ТДР имат голям потенциал за повишаване на ефективността в „традиционния“ финансов сектор и приемането на нов Закон за пазарите на криптоактиви, въвеждащ мерки по прилагането на РПКА в България ще осигури ефективното прилагане на регламента в целия му потенциал. Въвеждането на национални мерки по прилагането на РПКА чрез нов закон ще осигури надзорни и регулаторни правила за третирането на криптоактивите и възможност за функциониране на европейски пазар на криптоактиви при едни и същи условия. Това ще насърчи свободното движение на услуги и капитали и ще постави българските издатели на токени и доставчици на услуги за криптоактиви в равностойно положение спрямо техните европейски конкуренти и контрагенти. Ще е налице и ефективна национална защита на потребителите на криптоуслуги и държателите на криптоактиви от страна на компетентните органи.

За тази цел е изготвен проект на Закон за пазарите на криптоактиви, който включва и изменения чрез преходните и заключителните му разпоредби в секторните закони в областта на финансовите услуги, а именно: ЗКФН, ЗПФИ, ЗППЦК, ЗКИ, ЗПУПС и др. В предложения законопроект се посочват съответни национални компетентни органи съобразно секторната им компетентност във финансовия сектор, като същевременно се дефинира реда за упражняване на правомощията им и се въвеждат административно-наказателните разпоредби.

### **Положителни (икономически/социални/екологически) въздействия в тригодишна перспектива:**

Вариант 2 ще има положителен ефект върху финансовите иновации и финансовия сектор като цяло, насърчавайки разпространението на нови криптопродукти и технологии в България. В този смисъл предприемането на действия по въвеждане в българското законодателство на мерки по прилагането на РПКА ще има цялостно положително въздействие върху икономическия растеж на България и конкурентоспособността на българските предприятия в сферата на криптоактивите.

При вариант 2 възможно най-ефективно и надеждно могат да бъдат защитени интересите на държателите на криптоактиви и клиентите на доставчици на услуги за криптоактиви. С упражняването на правомощия от КФН и БНБ по РПКА, включително правомощия по преглед на „бялата книга“ на криптоактивите и маркетинговите съобщения“ се намалява риска на потребителите да бъде предоставена подвеждаща или невярна информация. Поради богатия надзорен опит на двете институции – БНБ и КФН – на които ще бъдат възложени правомощия на компетентни органи по РПКА, ще е възможно своевременно да се установяват нарушения и измами и да се предприемат възможно най-бързите и ефективни действия за отстраняването им.

Ще се минимизира и риска за потребителите от вероятността от фалит на лица, предоставящи услуги с криптоактиви, тъй като доставчиците на криптоактиви ще бъдат обект на лиценз и надзор. Компетентните органи ще следят за съблюдаване на минимални стандарти за оперативни рискове (включително киберрискове), като по този начин доставчиците на услуги

ще се насърчават да въвеждат подходящи системи и контроли, предпазвайки потребителите от загуби, произтичащи от хакерски атаки, софтуерни грешки или загуба на данни.

Определянето на приложимия ред за сезиране на компетентните органи, прилагане на административните мерки и санкции и тяхното обжалване ще гарантира интегритета на пазара, както и ще създаде възможност за поддържане на финансовата стабилност и провеждането на ефективна парична политика.

В този смисъл икономическото и социалното въздействие от този вариант е **положително**.

Не е установено екологическо въздействие от този вариант.

**Отрицателни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:**

Не са установени.

**Специфични въздействия в тригодишна перспектива:**

- **Въздействия върху малките и средните предприятия:**

С влизането в сила на РПКА и чрез приемането на проект на ЗПКА, чрез които се уреждат мерките по прилагане на регламента се увеличават възможностите за финансиране на компаниите с произход България, и по-специално възможностите за алтернативно финансиране на МСП. Набирането на капитал чрез издаване на токени представлява иновативен метод за финансиране на проекти, който допълва други източници, като колективното финансиране, финансирането чрез фондовете за рисков капитал или чрез първично публично предлагане на ценни книжа. Изчислено е, че при първично предлагане на криптопари разходите са около 3% от набраните средства за оферти на стойност около \$1 милион, в сравнение с 10 – 12% при първично публично предлагане на традиционните финансови пазари. Наличието на ясна правна основа за криптоактивите в ЕС и в Република България в частност, би позволило на компаниите и разработчиците да правят иновации и да се конкурират на равни начала на единния пазар, както и да използват предимствата на нови форми на плащане, без да се подкопава защитата на потребителите и финансовата стабилност.

Вариант 2 има общо положително въздействие върху МСП.

- **Административна тежест:**

С приемането на проекта на ЗПКА ще се регулира изцяло дейността и предоставянето на услуги с криптоактиви. Всяко лице, което желае публично да предлага или иска токен, обезпечен с активи, да бъде допуснат до търговия ще е необходимо да бъде лицензирано. Обект на лиценз и постоянен пруденциален надзор ще са и доставчиците на услуги за криптоактиви.

Увеличаване на административната тежест (включително еднократни и текущи разходи) ще се наблюдава най-вече по отношение на поднадзорните лица на КФН, които не са лицензирани финансови субекти. Поднадзорните лица ще е необходимо да извършат редица еднократни и периодични разходи с оглед спазването на изискванията на РПКА – свързани с изграждане на системи за докладване и отчетност, за обработка и предоставяне на информация, изграждане на ценообразуващи модели и модели за управление на рисковете, включително операционните рискове и по-специално киберрисковете. Част от еднократните разходи са породени от необходимостта от кандидатстване и получаване на лиценз за извършване на конкретни дейности, съответно привеждане в съответствие и плащане на такса към КФН. Таксите следва да бъдат въведени съгласно тарифата, определена в приложението към чл. 27, ал. 1 от ЗКФН за издаване на лицензи, одобрения и разрешения

за извършване на дейност, такси при отнемане на лиценз и такси за осъществяване на общ финансов надзор. Посочените такси ще представляват собствени приходи по бюджета на КФН, но въпреки това, при анализ на евентуалните предстоящи промени, се установява, че те ще окажат незначително пряко въздействие върху приходната част на бюджета на КФН, поради малкия брой такси, които се очаква да бъдат заплатени в началния период след извършване на съответните законодателни изменения и допълнения.

Следва да се предвидят и разходи от страна на КФН за наемане на допълнителен експертен персонал. С цел осигуряване на ресурсна и кадрова обезпеченост е необходимо функциите на заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, да бъдат разширени с дейности по осъществяване на предварителен и текущ надзор върху дейността на доставчиците на услуги за криптоактиви, издателите на криптоактиви, различни от токени, обезпечени с активи или от токени за електронни пари, и на издателите на токени, обезпечени с активи, както и да бъде изградена специализирана структура в КФН, която да изпълнява тези функции. С В резултат на това ще бъде облекчена дейността на НАП, като в КФН ще бъдат съсредоточени дейностите за издаване на лицензи/разрешения и регистрация на посочените лица и упражняването на текущ надзор върху дейността им. По този начин ще бъде осигурена и висока степен на защита на инвеститорите, като се намалят рисковете от измами – КФН ще осъществява професионален, обективен и прозрачен надзор на подлежащите на надзор субекти съгласно РПКА.

За постигането на тази цел е необходимо да бъдат проведени конкурси и новоназначените служители на специализираното звено за надзор на пазарите за криптоактиви КФН да преминат начални обучения с цел придобиване на допълнителни познания и компетентност в областта на цифровите финансови услуги. С оглед на гореизложеното, ще възникне необходимост от увеличение на персонала на Комисията, което ще доведе и до ръст на нейните разходи.

За кредитните институции и дружествата за електронни пари, които издават, публично предлагат или желаят да получат разрешение за допускане до търговия с токени за електронни пари, еднократните и периодичните разходи ще бъдат по-ниски, тъй като те могат да извършват дейности с криптоактиви на база на банковия си лиценз, съответно лиценза за дружество за електронни пари. По-ниски ще са и административните разходи за БНБ, доколкото броят на нейните поднадзорни лица и обемът на извършвания надзор съгласно изискванията на банковите регламенти не се очаква рязко да се повишат.

От друга страна този вариант елиминира необходимостта от извънредни и допълнителни разходи, до каквито би довело създаването на отделен специализиран държавен орган.

#### **Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант:**

Няма идентифицирани рискове.

## **2.2. По проблем 2: „Невъзможност за осъществяване на надзор по Регламент (ЕС) 2023/1113 върху дейността на българските доставчици на услуги за криптоактиви“**

### **Вариант 2 „Приемане на нов Закон за пазарите на криптоактиви, изменящ и допълващ съответно ЗМИП и ЗПУПС“**

#### **Описание:**

Изготвеният проект на Закон за пазарите на криптоактиви включва мерки по прилагането на Регламент (ЕС) № 2023/1113, както и изменения чрез преходните и заключителните му

разпоредби в секторните закони в областта на преводите на средства (ЗПУПС) и на мерките срещу ИП/ФТ (ЗМИП). В предложения законопроект като компетентен орган за доставчиците на услуги за криптоактиви се определя КФН.

**Положителни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:**

Правната сигурност, която приемането на подходящи мерки по прилагане на Регламент (ЕС) № 2023/1113 ще осигури, насърчава инвестициите и стимулира развитието на иновации в сектора на криптоактивите. Съществуването на регулаторен режим, който по същество е еквивалентен на регулаторните режими в целия ЕС, ще улесни трансграничната дейност на доставчиците на услуги за криптоактиви, намалявайки регулаторната фрагментация и административната тежест. Повишените изисквания за разкриване на информация при преводи на средства и прехвърляния на криптоактиви намалява риска за клиентите, което от своя страна води до увеличаване на доверието и участието на пазара.

В този смисъл икономическото въздействие от този вариант е **положително**.

Не е установено социално или екологическо въздействие от този вариант.

**Отрицателни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:**

Не са установени.

**Специфични въздействия в тригодишна перспектива:**

**- Въздействия върху малките и средните предприятия:**

Създаването на условия за прилагане на приложимото европейско право ще допринесе за конкурентоспособността на българския сектор на пазарите и доставчиците на криптоактиви и ще насърчи участието на български юридически и физически лица в този постоянно развиващ се сектор на икономиката. Вариант 2 има общо положително въздействие върху МСП.

**- Административна тежест:**

Няма съществен ефект върху административната тежест, доколкото с предвижданите промени при Вариант 2, в законодателството не се въвеждат лицензионни, одобрителни или регистрационни режими.

**Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант:**

Няма идентифицирани рискове.

**2.3. По проблем 3: „Невъзможност за предприятията от финансовия сектор да приложат цялостни и единни изисквания към цифровата оперативна устойчивост.“**

**Вариант 2 „Приемане на промени в съответните секторни закони с оглед осигуряване на необходимите условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554 и въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2556“**

**Описание:**

Препоръчителният вариант е да се приемат промени в съответните секторни закони с оглед осигуряване на необходимите условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554 и въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2556“. За тази цел са предложени съответни текстове в Закона за пазарите на криптоактиви по отношение на доставчиците на услуги за криптоактиви, както и изменения чрез преходните и заключителните му

разпоредби в секторните закони в областта на финансовите услуги, а именно: Закона за Комисията за финансов надзор, Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, Кодекса за социално осигуряване, Кодекса за застраховане, Закона за кредитните институции, Закона за платежните услуги и платежните системи, Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, Закона за киберсигурност. С посочените изменения се посочва съответният национален надзорен орган съобразно секторната му компетентност във финансовия сектор, като същевременно се посочват правомощията му съгласно Регламент (ЕС) 2022/2554 и се дефинират административно-наказателните разпоредби. В същото време, се предприемат изменения в секторните закони с цел транспониране на Директива (ЕС) 2022/2556, с която се правят изменения в секторните актове от правото на ЕС, целящи да ги адаптират към изискванията на Регламент (ЕС) 2022/2554.

**Положителни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:**

С въвеждането на стандартизиран набор от правила, управляващи цифровата оперативна устойчивост във финансовия сектор, участниците на пазара ще бъдат насърчени да инвестират в технологични решения, за да осигурят по-високи нива на сигурност, като по този начин се подобри цялостната устойчивост на финансовия сектор. Очакванията са по-високите нива на цифрова сигурност на финансовата система да доведат до намаляване на броя на инцидентите и по-малко последствия за репутацията на засегнатите субекти. Цялата екосистема ще се възприема като по-безопасна и по-устойчива, особено от крайните потребители. Обществото като цяло ще спечели от повишеното доверие в сектора на финансовите услуги.

С въвеждането на мерки по прилагането на регламента се очаква насърчаването на засиленото използване на ИКТ инфраструктури и услуги от последно поколение, които са по-устойчиви от гледна точка на околната среда. С осигуряване на правна яснота относно споразуменията с трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ се очаква увеличаване на използването им. Третите страни доставчици на услуги в областта на ИКТ като цяло са по-енергийно ефективни от вътрешната ИКТ инфраструктура.

**Отрицателни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:**

В резултат на измененията в националната правна рамка могат да бъдат очаквани следните икономически, социални и правни негативни въздействия, които биха довели до разходи:

- Въвеждането на многобройни стратегии, политики, процедури, протоколи и планове във връзка с управление на риска в областта на ИКТ ще затрудни ежедневната дейност на финансовите субекти;
- Необходимостта от осигуряване на оперативен капацитет и персонал, които да събират информация за уязвимите места, киберзаплахите и инцидентите с ИКТ ще увеличи разходите за персонал на финансовите предприятия;
- Управлението, класифицирането и докладването на инциденти с ИКТ ще доведе до увеличаване на административната тежест за финансовите субекти, както и до разходи за администриране на тези функции.
- Периодичното тестване на инструментите, системите и процесите на ИКТ изисква допълнителни разходи, свързани с осигуряване на ИКТ продукти и системи, чрез които да се извършва съответното тестване, както и разходи за лицата, които ще провеждат тези тестове.

- Възможно е финансовите субекти, които не могат да отговорят на изискванията на закона, да престанат да извършват дейност или да ограничат дейността си, което би могло да доведе до консолидация на пазара.

#### **Специфични въздействия в тригодишна перспектива:**

- **Въздействия върху малките и средните предприятия:**

Принципът на пропорционалност е основен принцип, залегнал в Регламент (ЕС) 2022/2554 (чл. 4). В тази връзка финансовите субекти прилагат глава II, III, IV и V, раздел I от регламента в съответствие с този принцип, като вземат предвид своя размер и цялостен рисков профил, както и естеството, мащаба и сложността на своите услуги, дейности и операции. С оглед прилагането на този принцип някои финансови субекти са изцяло изключени от обхвата на Регламент (ЕС) 2022/2554, а за други е предвидена опростена рамка за управление на риска в областта на ИКТ.

Изцяло изключени от обхвата на Регламент (ЕС) 2022/2554 са лица, които са изключени от съответното секторно законодателство в областта на финансовите услуги, а именно: лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, посочени в член 3, параграф 2 от Директива 2011/61/ЕС; застрахователните и презастрахователните предприятия, посочени в член 4 от Директива 2009/138/ЕО; институциите за професионално пенсионно осигуряване, които управляват пенсионни схеми, в които участват общо не повече от 15 членове; физическите или юридическите лица, освободени съгласно членове 2 и 3 от Директива 2014/65/ЕС; застрахователните посредници, презастрахователните посредници и посредниците, предлагащи застрахователни продукти като допълнителна дейност, които са микро -, малки или средни предприятия и пощенските джиро институции, посочени в член 2, параграф 5, точка 3 от Директива 2013/36/ЕС).

По отношение на друга група малки предприятия Регламент (ЕС) 2022/2554 предвижда по-лек режим за управление на риска в ИКТ без да ги освобождава напълно от изискванията на Регламент (ЕС) 2022/2554. Това са предприятия, за които се прилага по-леко третиране съгласно съответното секторно законодателство, а именно – малки и невзаимосвързани инвестиционни посредници; платежни институции, освободени съгласно Директива (ЕС) 2015/2366; институции, освободени съгласно Директива 2013/36/ЕС, по отношение на които държавите членки са решили да не прилагат възможността, посочена в чл. 2, параграф 4 от регламента; дружества за електронни пари, освободени съгласно Директива 2009/110/ЕО и малки институции за професионално пенсионно осигуряване. За тях е предвидена опростена рамка за управление на риска в областта на ИКТ.

Освен това Регламент (ЕС) 2022/2554 предвижда различни изключения за микропредприятията. Като цяло регулаторната рамка дава яснота на МСП относно различните правила за цифрова оперативна устойчивост, които трябва да спазват. Това е от особена важност за по-малките и средни финансови институции, които като цяло разполагат с по-малко ресурси за наемане на консултантски и правни консултантски фирми за оценка на съответствието им със сложната регулаторна рамка.

Предвижданите изменения биха могли да доведат до нови разходи за изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) 2022/2554 от страна на МСП. Тези промени не биха повлияли върху достъпа на МСП до финансиране. Обсъжданият Вариант 2 не би следвало да повлияе върху предлагането на услуги или продукти на пазара. Доколкото МСП следва да спазват съответните правила на Регламент (ЕС) 2022/2554, то предлаганите с Вариант 2 изменения в националната нормативната рамка биха могли да доведат до по-строго регулиране на финансовия сектор в областта на оперативната устойчивост на цифровите технологии. Не се очаква въвеждането на новите изисквания да доведе до създаване на нови или до закриване на съществуващи МСП.



- **Административна тежест:**

С предвижданите промени при Вариант 2, в законодателството не се въвеждат лицензионни, одобрителни или регистрационни режими.

Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2022/2554 финансовите субекти трябва да разполагат с всеобхватен капацитет, който да позволява стабилно и ефективно управление на риска в областта на ИКТ, както и със специални политики и процедури за справяне с всички инциденти с ИКТ и за докладване на съществените инциденти с ИКТ. С оглед въведените изисквания финансовите субекти да разполагат с политики за тестване на системите, контролите и процесите на ИКТ, както и за управление на риска в областта на ИКТ, пораждан от трета страна, базовите стандарти за оперативна устойчивост на цифровите технологии на финансовите субекти следва да бъдат повишени, което ще доведе до увеличаване на административната тежест за тези субекти.

***По отношение на поднадзорните на КФН лица при Вариант 2:***

В настоящия случай ще се очаква да възникнат еднократни и периодични разходи за финансовите субекти, без микропредприятията, които трябва да въведат, поддържат и актуализират стабилна и всеобхватна програма за тестване на оперативната устойчивост на цифровите технологии като неразделна част от рамката за управление на риска в областта на ИКТ, както и текущи разходи за възнаграждения на служители, ангажирани изцяло или частично с обслужването на дейностите по докладването за съществените инциденти с ИКТ и уведомяване на доброволен принцип за значителни киберзаплахи. Липсата на такива служители в поднадзорните на КФН лица, което е обусловено от липсата на задължения за тях за предоставяне на съответната информация, затруднява изчисляването на нужните разходи за тази цел. Към момента приложението на модела на стандартните разходи, препоръчан за изчисляването на разходите за служители, свързани с изпълнението на задълженията по режима, е невъзможно, тъй като до момента такива служители няма наети в поднадзорните на КФН лица и е трудно да се прогнозира тяхното средно възнаграждение.

***По отношение на поднадзорните на БНБ лица при Вариант 2:***

За финансовите субекти, които към момента спазват изискване за докладване на инциденти съгласно Директива (ЕС) 2015/2366 административната тежест във връзка с докладването на инциденти няма да се промени. С въвеждането на мерките по Регламент (ЕС) 2022/2554 за кредитните институции, платежните институции, дружествата за електронни пари и доставчиците на услуги по предоставяне на информация за сметка ще престане да се прилага редът за докладване на инциденти съгласно Директива (ЕС) 2015/2366. Посочените финансови субекти ще докладват по реда на Регламент (ЕС) 2022/2554 всички операционни и свързани със сигурността инциденти, свързани с плащания, които досега са били докладвани съгласно посочената директива, независимо дали тези инциденти са свързани с ИКТ.

Увеличаване на административната тежест (включително еднократни и текущи разходи) ще се наблюдава най-вече по отношение на финансови субекти, които не са микропредприятия, и следва да създадат по-сложни управленски механизми за въвеждане изискванията на Регламент (ЕС) 2022/2554, с каквито към момента е възможно да не разполагат. По-големите финансови субекти потенциално разполагат с повече ресурси и могат да мобилизират средства за създаването на управленски структури и въвеждането на различни корпоративни стратегии. Такива субекти по-лесно биха могли да организират своето управление на риска в областта на ИКТ в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2022/2554.

Тъй като само финансови субекти, определени за целите на обстойно тестване на устойчивостта на цифровите технологии, ще подлежат на изискването на тестване за проникване, административната тежест и финансовите разходи, свързани с провеждането на такива тестове, ще се поемат от малък процент финансови субекти.

Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант:

Няма идентифицирани рискове.

### 3. Разходи и ползи от вариантите за действие

3.1. По проблем 1 „Невъзможност за прилагане на РПКА на територията на Република България и за извършване на дейност от издателите на токени и доставчиците на услуги за криптоактиви в страната и в ЕС“:

| Варианти за действие:  | Общи годишни разходи  | Общи годишни ползи   |
|--|---|--|
| <p>Препоръчителен вариант:<br/>Вариант 2 „Приемане на нов Закон за пазарите на криптоактиви, изменящ и допълващ съответно ЗПУПС и ЗКИ“</p> | <p>Разходите на финансовите субекти, които възнамеряват да извършват дейност по реда и при условията на РПКА, са еднократни и текущи. Определени финансови субекти – кредитни институции, централни депозитари на ценни книжа, инвестиционни посредници, пазарни оператори, дружества за електронни пари, управляващи дружества или ЛУАИФ, които са лицензирани да предоставят услуги за криптоактиви съгласно чл. 60 от РПКА, ще имат значително по-ниски разходи при предоставяне на определени услуги за криптоактиви, доколкото тези лица няма да се нуждаят от лиценз за извършването на тази дейност. Същевременно и текущите разходи за тези лица ще бъдат значително по-ниски доколкото доста голяма част от изискванията, заложи в РПКА са идентични с вече установени и спазвани изисквания от тези институции, като например изискванията за събиране, оповестяване и докладване на информация, изискания към организационните структури и органите за управление,</p> | <p>Възможност за предлагане на криптоактиви, както и на услуги за криптоактиви на територията на страната, както и презгранично в рамките на ЕС.</p> |

|  |  |  |
|--|--|--|
|  | <p>наличие на информационни системи и системи за управление на рисковете, които могат да бъдат разширени и доразвити, с цел инвестиции и управление на криптоактиви. Така значително се намаляват разходите, в сравнение с необходимостта от изграждане на напълно нови системи. В допълнение, кредитните институции, като лица, обект на значителен и всеобхватен пруденциален надзор могат да издават и предлагат публично токени, обезпечени с активи и токени за електронни пари, без да е необходим лиценз за това, но при спазване на останалите изисквания по РПКА.</p> |  |
| Вариант 1 „Без действие“:  | Не са необходими допълнителни разходи  | Няма конкретни ползи   |
| Вариант 3 „Въвеждане на мерки по прилагането на РПКА в различни секторни закони“   | <p>Вероятно е текущите разходи за финансовите субекти, които възнамеряват да извършват дейност по реда и при условията на РПКА, да са по-високи спрямо прогнозните по Вариант 2 поради сложността на правната регулация при фрагментиране на нормативната уредба и необходимостта от осигуряване на квалифициран/и служител/и, които да следят за съответствието с регулативната рамка.</p>  | <p>Възможност за предлагане на криптоактиви, както и на услуги за криптоактиви на територията на страната, както и презгранично в рамките на ЕС.</p> |
| <p><b>3.2. По проблем 2 „Невъзможност за осъществяване на надзор по Регламент (ЕС) 2023/1113 върху дейността на българските доставчици на услуги за криптоактиви“:</b></p> |  |  |
| <b>Варианти за действие:</b>   | <b>Общи годишни разходи</b>  | <b>Общи годишни ползи</b>  |
| <p><b>Препоръчителен вариант:<br/>Вариант 2 „Приемане на нов Закон за пазарите на криптоактиви, изменящ и допълващ съответно ЗМИП</b></p>                                  | <p>Разходите на финансовите субекти, попадащи в обхвата на регламента, са еднократни и текущи. Текущите разходи за платежните институции няма да се повлияят от предложението</p>  | <p>Възможност за предлагане на криптоактиви, както и на услуги за криптоактиви на територията на страната, както и презгранично в</p>                |

|                           |  |                      |
|---------------------------|--|----------------------|
| и ЗПУПС“                  | вариант, доколкото по отношение на тях не възникват нови задължения.<br><br>По отношение на доставчиците на услуги за криптоактиви, които предстои да се лицензират, по реда на РПКА и за които ще възникнат задължения по Регламент (ЕС) 2023/1113, няма да възникнат допълнителни разходи. | рамките на ЕС.       |
| Вариант 1 „Без действие“: | Не са необходими допълнителни разходи  | Няма конкретни ползи |

**3.3. По проблем 3: „Невъзможност за предприятията от финансовия сектор да приложат цялостни и единни изисквания към цифровата оперативна устойчивост“:**

| Варианти за действие:  | Общи годишни разходи   | Общи годишни ползи   |
|--|--|--|
| <p><b>Препоръчителен вариант:</b><br/> <b>Вариант 2 „Приемане на промени в съответните секторни закони с оглед осигуряване на необходимите условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554 и въвеждането на изискванията на директива (ЕС) 2022/2556“</b></p> | <p><i>По отношение на финансовите субекти</i> се очаква да възникнат преки еднократни и постоянни/годишни разходи - еднократните преки разходи включват най-малко разходи за адаптиране на съществуващите ИТ системи към новите изисквания, както и текущи разходи за инвестиции в ИКТ системи за следващите години; преки разходи, свързани основно с поддръжка на ИТ системите и разходи за персонал; преки еднократни разходи за разработване на вътрешни модели на докладване при инциденти, както и текущи разходи за управление на инцидентите и докладването им (в т.ч. класификация на инцидентите, комуникация с надзорните органи и актуализиране на образците на докладите); еднократни и текущи административни разходи за ИТ и юридически услуги при доброволното</p> | <p><i>По отношение на финансовите субекти:</i> във връзка с укрепването и хармонизирането на изискванията за управление на риска в ИКТ във финансовия сектор се очаква намаляване на риска за стабилността и целостта на финансовия сектор и ефективно намаляване на отрицателните въздействия на инциденти, свързани с ИКТ; във връзка с подобряването докладването на инциденти се очаква спестяване на разходи от елиминирането на припокриващо и дублиращо докладване; във връзка с насърчаването на доброволния обмен на информация се очаква увеличаване на капацитета на финансовите субекти да отговорят на идентични заплахи и уязвимости чрез колективното използване на придобитите знания и опит в</p> |

|                                 |   |  |
|---------------------------------|---|--|
|                                 | <p>участие в споразумения за обмен на информация за киберзаплахи; преки разходи, свързани с тестването за проникване.</p> <p><b>По отношение на засегнатите органи за надзор и държавни органи</b> се очаква да възникнат разходи, свързани с въвеждането на новите изисквания за надзор над дейността на финансовите субекти във връзка с цифровата оперативна устойчивост, както и разходи, свързани с участието на надзорните органи и други институции в прекия надзор на европейско ниво на третите страни, критични доставчици на услуги в областта на ИКТ.</p> | <p>тази сфера; по повод взаимното признаване на резултатите от тестването се очаква да се реализират икономии от разходи; във връзка със засилването на изискванията за аутсорсинг на услуги в областта на ИКТ се очаква да се повиши способността на финансовите субекти да прилагат договорните права по начин, който да гарантира, че третите страни доставчици на услуги в областта на ИКТ прилагат нормативната уредба.</p> <p><b>По отношение на засегнатите органи за надзор и държавни органи:</b> пруденциални ползи за надзорните органи под формата на подобрен достъп до информация, свързана с ИКТ инциденти (поради подобряване на докладването на инциденти за покриване на тези подсектори, които понастоящем не са предмет на такива правила); по повод взаимното признаване на резултатите от тестването се очаква да се реализират икономии от разходи; във връзка с осигуряването на инструментариум за наблюдение на дейностите на третите страни доставчици на услуги в областта на ИКТ се очаква засилване на макро-пруденциалния контрол на системните рискове, които са в резултат от предоставянето на услуги от трети страни доставчици на ИКТ.</p> |
| Вариант 1 „ Без действие“:      | без промяна   | без промяна  |
| <b>4. Проведени консултации</b> |   |  |

**Консултации:**

По законопроекта са проведени обществени консултации съгласно чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове, като законопроектът, мотивите към него, цялостната предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет са публикувани на интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации.

В съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справка за постъпилите предложения заедно с обосновка за неприетите предложения в резултат на проведените обществени консултации е публикувана на интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации.

**5. Привеждане в действие и изпълнение****От коя дата предложението влиза в сила?**

30/12/2024

**Коя институция ще отговаря за изпълнението на предложението и за контрола?**

Българската народна банка и Комисията за финансов надзор съгласно предвидените със законопроекта правомощия. Разходите за отговорните институции са описани по-горе в настоящия документ.

**Име, длъжност и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на цялостната предварителна оценка на въздействието:**

**Име и длъжност:** Надя Даскалова, директор на дирекция „Регулация на финансовите пазари“, Министерство на финансите

**Дата:** 20.08.2024 г.**Подпис:**